

# 'Genoeg interesse voor lerarenvak'

MAASTRICHT – “Als je duidelijk kunt maken hoe de zaken er in het onderwijs voorstaan zou je er mensen mee kunnen winnen. Je hoeft dan niet per se de salarissen te verhogen of de arbeidsvoorwaarden gunstiger maken, of het mooier voorstellen dan het is.”

Lex Borghans van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) zegt dat naar aanleiding van het verschijnen van het rapport 'De keuze voor de lerarenopleiding en het lerarenberoep'. Met zijn mede-onderzoekers vond hij aanwijzingen dat er ruimte is om meer mensen binnen te halen in het onderwijs. Zoals: “Er is een grotere groep van mensen die een andere opleiding hebben gekozen maar eigenlijk liever leraar hadden willen worden, dan de groep andersom. Als je echt winst wil boeken dan moet je die laatste groep eerder op het spoor zien te komen komen en vervangen door de mensen die er later achter komen dat dit hun gewenste beroep was.”

## Concrete ervaringen

Middelbare scholieren hebben een vrij grote belangstelling voor de lerarenopleiding, bleek Borghans, en die moet je dan dus weten aan te trekken. Maar wat voor maatregelen kun je nemen om te bevorderen dat mensen al vroeg inzien wat voor hen interessant is en wat niet? Borghans: “Heel erg concrete ervaringen zijn nuttig. Een meeloopdag bijvoorbeeld. De cijfers lijken erop te wijzen dat het daar aan schort: het

concrete gevoel, de concrete beleving van het beroep. Daar zou iets beter naar gekeken moeten worden.”

## Middelbare school

Een tweede punt is volgens de onderzoekers dat de doorstroom naar de lerarenopleiding heel verschillend is per

middelbare school. Daarvoor heeft Borghans twee mogelijke verklaringen: “De ene is dat sommige scholen hun leerlingen meer enthousiast weten te maken of beter voorbereiden; de andere is dat leerlingen elkaar nalopen. Die laatste verklaring is niet echt plausibel, want de leerlingen afkomstig van 'grootleveranciers' zijn tevredener over hun keuze dan die anderen. Bij meeloopgedrag verwacht je het omgekeerde. Waar de oorzaak precies ligt kunnen we nog niet achterhalen.”

## Vrouwen

Opmerkelijk is dat in het ROA-rapport bijna niets teruggevoerd wordt op mogelijke man-vrouw-verschillen. Borghans: “Het onderzoek naar Paboys liep gelijktijdig. Toen hebben we besloten hier maar niet te veel in te zoomen op man/vrouw. En sommige van onze bevindingen zijn in het Paboys-rapport terechtgekomen. Waar wij ons vervolgens op geconcentreerd hebben werd naar ons idee niet door man-vrouw-verschillen verklaard.”

## De keuze voor de lerarenopleiding en het lerarenberoep

Enkele bevindingen uit het rapport:

- In vergelijking met andere studenten hechten studenten van lerarenopleidingen en pabo's minder belang aan het inkomen in hun latere werk. Het maatschappelijk nut van hun baan en werken met kinderen zijn de belangrijkste redenen leraar te willen worden. Na het afstuderen komt daar de zekerheid van een baan nog bij.
- Pabostudenten vinden het bovendien belangrijk om een creatief beroep te krijgen. Opvallend vaak hebben zij het vak tekenen of handvaardigheid in hun vakken pakket op de middelbare school.

- Van de havo/vwo-afgestudeerden kiest momenteel zo'n 2% voor de nlo en 6% voor de pabo. Tussen 1996 en 2000 is het marktaandeel van de pabo zeer sterk gestegen. De laatste jaren neemt de belangstelling weer wat af, maar nog steeds stromen aanzienlijk meer middelbare scholieren van het havo en vwo door naar de pabo dan in 1996.
- 6% van de pabo-studenten geeft aan dat zij 1,5 jaar na het afsluiten van de opleiding spijt hebben van hun keuze.
- De helft van de pabo-studenten geeft aan dat het beeld van het beroep gunstiger is geworden. Zij hebben het dus vooraf te ongunstig ingeschat.

- Mannen die afstuderen van de pabo gaan vaker buiten het basisonderwijs werken dan vrouwen.
- Opvallend is ook dat de pabo-afgestudeerden die zich bij de studiekeuze lieten leiden door de locatie van de school minder vaak een baan als basisschoolleeraar krijgen. Dit kan er mee te maken hebben dat zij niet bereid zijn te verhuizen voor hun baan, maar zou er ook op kunnen wijzen dat ze bij de studiekeuze vooral naar de reisafstand en daardoor minder naar de inhoudelijke aspecten van de keuze gekeken hebben.